

MILLAINEN



SISÄINEN TARKASTAJA



SINÄ OLISIT

- A) Analyyttinen ongelmanratkaisija
- B) Luotettu neuvonantaja
- C) Eettinen vaikuttaja
- D) Oppimishaluinen asiantuntija
- E) Liiketoiminnan kehittäjä

...OIKEA VASTAUS:

F) KAIKKEA YLLÄ OLEVISTA

Sisäinen tarkastus ei ole vain numeroiden pyörittelyä tai virheiden etsimistä.

Se on ratkaisujen löytämistä, luottamuksen rakentamista ja tulevaisuuden turvaamista.

Sisäinen tarkastaja auttaa organisaatiota kehittymään, tunnistamaan riskejä ja toimimaan entistä vastuullisemmin.



MITÄ OMINAISUUKSIA TÄLLÄ **MONIOSAAJALLA** ? TULISI OLLA

Analyttinen ajattelukyky

💡 *Pidät ongelmanratkaisusta ja sinulla on utelias mieli.*

Tarkastaja osaa katsoa pintaa syvemmälle. Hän yhdistää faktoja, etsii yhteyksiä ja tekee johtopäätöksiä - ja auttaa organisaatiota näkemään sekä mahdollisuudet että sudenkuopat.

Hyvät vuorovaikutustaidot

💡 *Olet hyvä kommunikimaan ja rakentamaan luottamusta.*

Sisäinen tarkastaja ei toimi yksin. Hän keskustelee, kuuntelee ja vakuuttaa. Taitavat ja selkeät viestintätaidot ovat avainasemassa, kun halutaan saada muutoksia aikaan.

Eettinen ja objektiivinen toimintatapa

💡 *Oikeudenmukaisuus ja eettisyys ovat sinulle tärkeitä.*

Tarkastaja edistää organisaation etua eettisesti, arvioiden mm. vastuullisuuteen ja diversiteettiin liittyviä kokonaisuuksia. Tarkastajan tulee olla riippumaton ja reilu. Hän tekee työnsä läpinäkyvästi, oikeudenmukaisesti ja kansainvälisten standardien mukaan. Tämä tuo uskottavuutta ja arvoa.

Jatkuva oppimisen halu

💡 *Nautit uuden oppimisesta ja haluat kehittyä ammatillisesti koko urasi ajan.*

Maailma muuttuu nopeasti - ja sisäisen tarkastajan on pysyttävä mukana. Teknologia, lainsäädäntö ja liiketoimintaympäristö kehittyvät koko ajan. Tämä työ ei ole koskaan tylsää!

Motivaatio liiketoiminnan kehittämiseen

💡 *Haluat nähdä, miten organisaatio oikeasti toimii - ja haluat vaikuttaa.*

Johdon tulee saada ajantasaista ja luotettavaa tietoa organisaation strategisista, operatiivisista, taloudellisista ja säädöksellisistä riskeistä. Tämän tiedon välittäminen on sisäisen tarkastajan tehtävä - hän raportoi suoraan ylimmälle johdolle. Siksi tarkastajan tulee ymmärtää kokonaisuuksia: miten prosessit toimivat, mitkä ovat tavoitteet ja mihin riskeihin kannattaa varautua. Hän näkee metsän puilta ja auttaa muita tekemään samoin.



MIKÄ ON TYYPILLINEN **TARKASTAJAN POLKU** ?

Voit hypätä sisäisen tarkastuksen pariin montaa eri tietä - ja monessa vaiheessa uraasi.

Saatat siirtyä tarkastajaksi suoraan opinnoista, jolloin olet mahdollisesti opiskellut taloushallintoa, liikkeenjohtoa tai riskienhallintaa. Jotkut oppilaitokset tarjoavat myös erillisiä sisäisen tarkastuksen opintoja, ja IIA Finlandin oma STAK I Sisäisen tarkastuksen ammattikurssi® antaa tuoreille tarkastajille erinomaiset eväät ottaa ammatti haltuun.

Monet päätyvät tarkastuksen pariin myöhemmin, toisesta ammatista. Useilla on kokemusta tilintarkastuksesta, laadunhallinnasta, prosesseista tai juridiikasta. Jotkut organisaatiot toivovaterityisosaamista vaikkapa ICT:n ja data-analytiikan saralta tai tietyltä toimialalta.

Uralla voi kasvaa esimerkiksi tietyn aiheen syväosaajaksi, kansainvälisiin tehtäviin tai tiiminvetäjäksi/johtajaksi. Voit kehittyä organisaation sisällä tai sen ulkopuolella mm. konsultoinnin parissa.

Loppujen lopuksi urapolkuja on yhtä monta kuin tarkastajiakin.

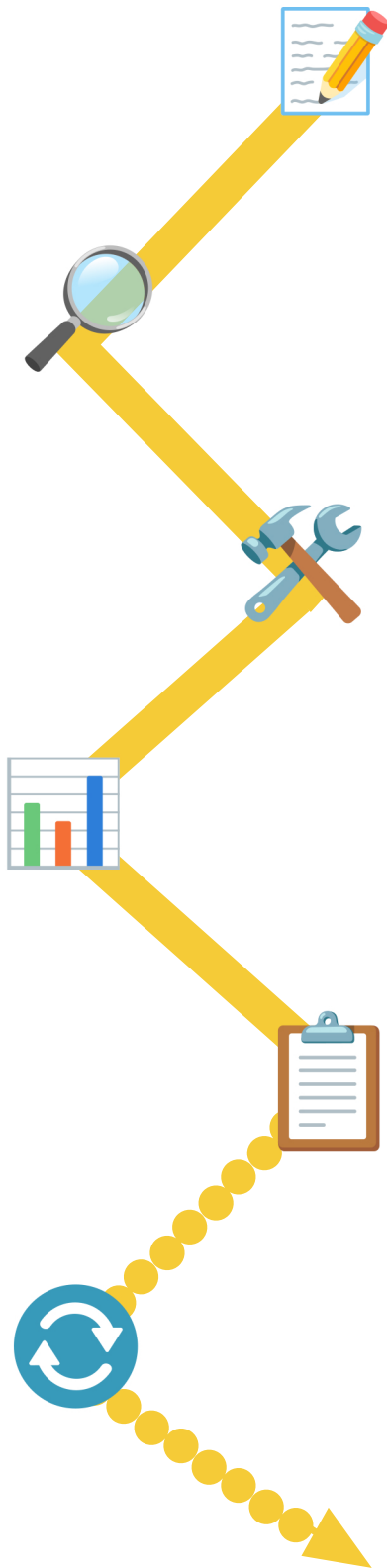
MITEN KEHITYN SISÄISENÄ TARKASTAJANA?

Ammatillinen jatkokehittyminen on sisäiselle tarkastajalle tärkeää.

- ✓ Tarkastajan on hyödyllistä kasvattaa monipuolisesti substanssiosaamistaan organisaation tarpeisiin, esim. ymmärtämään sen toimialaa.
- ✓ Tarkastajien tulee noudattaa IIA:n ohjaamia kansainvälisiä eettisiä periaatteita ja standardeja. Näiden osaamisen – ja samalla ammattitaitonsa ja pätevyytensä – voi osoittaa IIA:n tutkinnoilla:
 - ... *Internal Audit Practitioner (IAP)*: Ammatillisen ohjeistuksen tutkinto (= CIA osa I)
 - ... *Certified Internal Auditor® (CIA)*: Sisäisen tarkastuksen koko ammatin kattava ammattitutkinto
 - ... *Certification in Risk Management Assurance (CRMA)*: Riskienhallinnan arvioinnin ammattitutkinto
- ✓ Tarkastusosaamistaan voi vahvistaa ja ylläpitää mm. IIA Finlandin sertifikaattivalmennuksissa ja koulutuksissa sekä syventämällä tietojaan IIA-tarkastusohjeiden sekä muiden julkaisujen kautta.
- ✓ Itseään voi kehittää myös mm. vertaismentoroiden yhdistyksen toimikunnissa ja ryhmissä.



MITEN TARKASTUSPROSESSI ETENEE ?



Suunnitteluvaihe:

- ◆ Määrittele tavoitteet
- ◆ Tunnista keskeiset riskit
- ◆ Laadi suunnitelma tarkastuksen laajuudesta ja aikataulusta
- ◆ Varmista tarvittavat henkilöresurssit
- ◆ Tunnista sisäiset kontrollit, esim. COSO-viitekehyksen tuella



Riskianalyysit:

- ◆ Analysoi riskit
- ◆ Arvioi nykyisten kontrollien toimivuus
- ◆ Priorisoi riskit



Toteutusvaihe:

- ◆ Kerää tiedot: haastattelut, kyselyt ja asiakirjojen tarkastelut
- ◆ Testaa taloudelliset, toiminnalliset ja ICT-kontrollit
- ◆ Arvioi vaatimustenmukaisuus (esim. GDPR)
- ◆ Kirjaa havainnot



Raportointivaihe:

- ◆ Tiivistä havainnot, suositukset ja tunnistetut riskit raporttiin
- ◆ Priorisoi asiat johdon toimenpiteitä varten
- ◆ Käy havainnot läpi ylimmän johdon ja osastojohdon kanssa
- ◆ Anna toimintasuositukset



Seurantavaihe:

- ◆ Tarkasta ja lisää raporttiin johdon toimenpidesuunnitelma
- ◆ Seuraa toimeenpanoa
- ◆ Tee uusia tarkastuksia



Jatkuva parantaminen:

- ◆ Kerää palautetta sidosryhmiltä
- ◆ Seuraa liiketoiminta- ja säätelyuutisia
- ◆ Kehitä osaamistasi
- ◆ Hyödynnä automaatiota tarkastusprosessien tehostamiseen



Tuoreen tarkastajan Ville Varmistajan tyypillinen päivä tarkastusprosessin alussa:

”Tarkastukseni kohteena ovat yrityksen alennuskäytännöt. Tavoitteena on arvioida, kuinka hyvin alennuskäytännöt noudattavat yrityksen sääntöjä ja onko valvonta riittävää. Tarkastuksessa keskityn erityisesti alennusten myöntämisperusteisiin, hyväksymisprosesseihin ja myös mahdollisiin väärinkäytöksiin.

Ensimmäinen päivä alkaa tarkastuksen valmistelulla: perehdyn yrityksen alennuskäytäntöihin, aikaisempiin tarkastuksiin ja valmistelemiini riskiarvioihin. Saan tarvitsemiä aineistot talousosastolta ja aloitan alustavan analyysin. Hyödynnän data-analytiikkaa riittävän kattavuuden varmistamiseksi sekä poikkeamien havaitsemiseksi. Poikkeamia voivat olla esimerkiksi epäilyttävän suuret alennukset tai alennukset ilman asianmukaista hyväksyntää.

Jatkan aineiston analyysiä ja koostan ensimmäisiä havaintoja. Kirjaan ylös mahdolliset riskikohdat, jotka vaativat lisäselvityksiä tai haastatteluja. Käyn keskustelun myyntiosaston edustajan kanssa varmistaakseni, että aineisto on kattava ja ymmärrän käytännön prosessit oikein. Alkuvaiheessa suunnittelen myös jo seuraavia askelia, kuten haastattelut prosessiin kuuluvien henkilöiden kanssa.”



MILLAINEN ON TARKASTAJAN PÄIVÄ ?



Tarkastusjohtaja Tarja Tarkastajan työpäivä loppuvaiheessa tarkastusprosessia:

”Olemme tarkastaneet teknologiyhtiön tietoturvakäytäntöjä. Tavoitteena on ollut selvittää, kuinka hyvin yrityksen kriittisten liiketoimintatietojen suojaus toteutuu ja noudatetaanko tietoturvaohjeita asianmukaisesti. Tarkastuksessa on havaittu, että joillakin työntekijöillä on edelleen pääsy salaiseen tuotekehitysmateriaaliin, vaikka he eivät ole enää mukana projektissa. Tämä muodostaa merkittävän tietoturvariskin sekä huolen käyttöoikeuksien ja pääsynhallinnan valvonnasta.

Käymme läpi tarkastustiimin kanssa nämä keskeiset havainnot ja esitysmateriaalit. Tämän jälkeen esittelen raportin yhtiön johtoryhmälle, jolloin käymme läpi tarkastuksen keskeiset havainnot ja suositukset. Keskustelemme havaituista ongelmista ja ehdotetuista toimenpiteistä, kuten pääsynhallinnan tiukentamisesta ja tietoturvakoulutuksen lisäämisestä. Johtoryhmä esittää lisäkysymyksiä ja pohtii, miten tarkastuksen suositukset voidaan toteuttaa käytännössä.

Lopuksi kirjaan ylös johtoryhmän määrittelemät toimenpiteet ja teen tarvittavat tarkennukset raporttiin. Päivän päätteeksi viestin keskeiset havainnot ja suositukset yhtiön tietoturvatiimille ja varmistan, että raportti on kaikkien tarvittavien sidosryhmien saatavilla. Tarkastus päättyy näkyviltä osin lopetuspalaveriin, mutta työ jatkuu vielä tulevaisuudessa suositusten toimeenpanon seurannalla.”

Sisäisten tarkastajien ja tilintarkastajien tehtävät täydentävät toisiaan, organisaation parhaaksi.

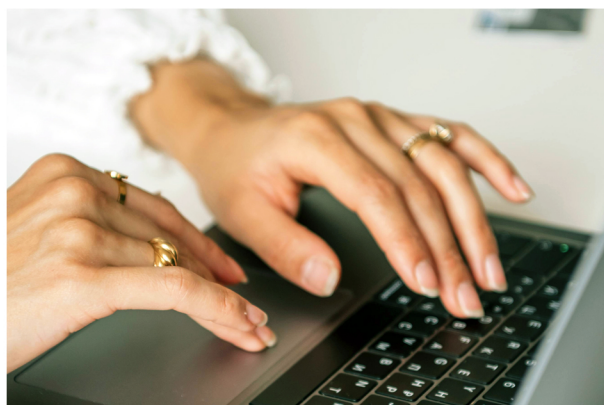
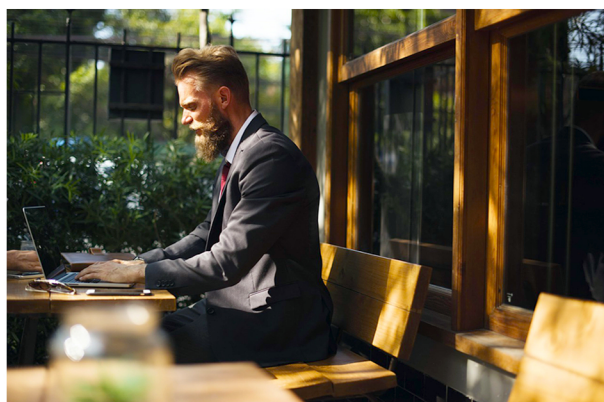
MITEN SISÄINEN & ULKOINEN TARKASTUS EROAVAT ?

	SISÄINEN TARKASTUS	TILINTARKASTUS
 Tarkoitus	Kehittää ja arvioida mm. riskejä, sisäistä valvontaa ja hallintoa	Tarkistaa tilinpäätöksen oikeellisuus ja lakisääteinen raportointi
 Sijainti	Sisäinen, osa organisaatiota	Ulkopuolinen, riippumaton toimija
 Frekvenssi	Jatkuvaa, riskiperusteista	Vuosittainen, tilinpäätökseen liittyvä
 Tarkastuksen kohde	Esim. prosessit, riskienhallinta, vaatimustenmukaisuus, sisäinen valvonta, tietojärjestelmät	Taloudellinen raportointi ja tilinpäätös
 Lakisääteisyys	Joillain toimialoilla lakisääteistä, mutta suositeltu hyvän hallinnon mukaisesti	Lakisääteinen useimmille yrityksille
 Raportointikohde	Johto ja hallitus (esim. tarkastusvaliokunta)	Yhtiökokous ja tarvittaessa viranomaiset
 Riippumattomuus	Riippumaton kohteistaan, mutta osa organisaatiota	Täysin riippumaton organisaatiosta
 Tausta ja osaaminen	Monialainen: riskienhallinta, prosessien kehitys, ICT, compliance, jne	Kirjanpito, tilinpäätös, laskentatoimi, tilintarkastus (HT/KHT)
 Näkökulma	Erityisesti eteenpäin katsova	Enemmän taaksepäin katsova



OLISIKO MINUSTA **SISÄISEKSI TARKASTAJAKSI ?**

Et tarvitse oikeita vastauksia vielä – riittää, että kysyt oikeita kysymyksiä.
Siitä alkaa sisäisen tarkastajan polku.



YKSI ALA MONTA MAHDOLLISUUTTA



Ota yhteyttä ja kysy lisää:
www.theiia.fi
sisaiset.tarkastajat@theiia.fi

© 2025 IIA Finland

IIA FINLAND yhdistää sisäiset tarkastajat kehittämään alaa ja kehittymään ammattilaisina. Suomeen rekisteröity yhdistyksemme kuuluu maailmanlaajuiseen The Institute of Internal Auditors (IIA) -järjestöön, jolla on 260 000 jäsentä lähes 120 maassa. IIA on mm. laatinut alan kansainvälisen ammatillisen ohjeistuksen.

